

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quinta. Utrum Angelus possit moveri de loco ad locum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

naturaliter nequit esse, nisi in loco tanto, ita nec, nisi in loco uno.

Probatur sextò: Sequeretur, quòd etiam alii Angeli possent tertium, vel animam rationalem in locis discontinuis ponere, sed hoc videtur violentare Angelicam & animæ naturam, ergò: probatur sequela. Quia possunt duo Angeli accedere & unum movere, ut sit in oriente & alter versùs occidentem. Nec dicas, non esse repugnantiam ex parte Angeli, vel animæ motæ, sed ex parte moventium, ex eo, quòd unus fortius ageret altero, quia, licet unus citius poneret eum ad orientem versùs, quam alter versùs occidentem, tamen posset eum ponere, sicut materia, vel lignum esset capax duorum ignium, licet causa efficiens una citius unum produceret, posset tamen altera etiam producere suum. Deinde, quid fiet, si Angeli essent æqualis virtutis & perfectionis activæ?

QUÆSTIO V.

Utrum Angelus possit moveri de loco ad locum?

I.
Motus Angelorum genericè convenit cum motu corporum.

Hic omnia, quæ de Motu in communi in Physica dixi, supposita velim, motus enim Angelorum genericè convenit cum motu corporum; Nam uterq; pro formali importat acquisitionem ubi, quæ etiam, sive spiritualia sint, sive corporalia, in ratione communi conveniunt, consequenter ipsi motus, cum per se ad huiusmodi terminos ordinentur, hinc, si in sano accipiatur sensu illa definitio Aristotelis, quam lib. 3. Phys. habet de motu, convenit etiam motui Angelorum, nempe, si accipiatur (non pro actu & potentia Physica, ut accipit Philosophus) magis abstractè, prout ratio entis actûs & potentia convenit etiam entibus à materia separatis, tunc reverà definitio illa convenit motui Angelorum, quia verè huiusmodi motus est actus entis in potentia, prout in potentia respectu ubi. Neque repugnat Angelo, quòd sit in actu quodam imperfecto, respectu loci, sicut non repugnat ei, quòd mediâ successione motus perveniat ad locum, nam de ratione successione est, quòd sit actus imperfectus & incompletus, respectu termini. Hoc præsupposito sciendum, quòd Authores conformiter ad sua principia, quæ de loco habuerunt, progrediantur in materia de motu Angelorum, unde illi, qui dixerunt, eos non esse in loco, nisi improprie, negant etiam eos proprie & verè moveri. Progredior & ego conformiter ad principia nostra, &

II.
Angeli verè & proprie moventur.

Dico I. Angeli verè & proprie, & non secundum apparentiam tantum, moventur. Ita Doctor subtilis in 2. d. 2. q. 9. Contra Durandum, Cajet. Ferrar. &c.

Probatur primò ex Scriptura, Isaie 6. Et volavit ad me unus de Seraphim, & in manu ejus calculus. Tobie 3. Et missus est Angelus Domini Sanctus Raphaël, ut curaret eos ambos. Job. 1. Circuivi & perambulavi. Joan. 5. Angelum autem Domini descendebat secundum tempus

in piscinam, Lucae 10. Vidi Satanam, quasi fulgur, de Cælo cadentem. 1. Petri 5. Absorbetis vester, tanquam Leo, circuit, quærens. Apocal. 12. Neg, locum eorum amplius inventus est in Cælo. Profectus est Draco. Væ terra, quia descendit Diaboli ad vos.

Probatur secundò ex Patribus

Augustini Serm. 102. Diversi. cap. 9. Appaerunt (supple Angeli) ut voluerunt, quando voluerunt, quibus voluerunt. Nihil omnino tarditatis sentiant. Sed non eos videmus currentes, non eos videmus de loco in locum migrantes, ut nossemus ab oculis hominum descendentes, quando voluerunt, pervenerunt: ubi clare docet, Angelos de loco ad locum moveri & pervenire; hinc, licet Gen. ad litt. lib. 8. cap. 20. dicat: Spiritualem creaturam per tempora mutari, non per loca, intelligendus est, quòd non mutetur per loca, sicut nos corporeæ, commensurativè, moveatur tamen per tempora, quia non mens decurrit tempora, quam res corporeæ. Similiter D. Bernardus Serm. 5. in Cantica intelligendus est, dum ait: Non est discurre, nec de loco ad locum transire, nisi corporum, quòd frequenter Angeli faciunt, tam indubitata, quam nota probat Autoritas, quia loquitur de apparitionibus factis hominum, quas vult probare, debere fieri in assumptis corporibus, nisi per corpora, non, quòd ipsi aliter non possint, sed, quòd nos eos aliter percipere non valeremus, unde ait: Quoniam ergò modo implent ministerium suum absq; corpore, præsertim apud viventes in corpore. Sed

Dices: Omnes illas Authoritates, tam Scripturæ, quam Patrum, loqui de Angelis, ut assumunt corpora, & aliquam operationem circa ea exercent, ratione quarum dicuntur moveri, unde D. Bernardus Serm. 10. in Pl. 90. Vias Angelorum mysticè exponit, ut ascensus significet contemplationem, descensus compositionem. Sed Contrà primò: Quamvis aliquæ authoritates agant de Angelis, ut assumunt corpora, aliquæ tamen etiam præferunt ab assumptis corporibus; quòd clare probant illæ vel maxime, quæ dicunt, Angelos apparuisse in somno, ut Matth. 1. Ecce Angelus Domini apparuit in somno Joseph. Contrà secundò: Licet Sanctus Bernardus ibi dicat, Angelos apparere in corporibus, & alibi vias eorum mysticè exponat, attamen alibi sæpissimè docet, eos esse nobis verè præsentem, verè deserere nos, & recedere à nobis; Et lib. 5. de Considerat. cap. 5. dicit planè in nobis esse, non utiq; ratione & medio aliquo corpore, sed vera præsentia: Inest aut Angelus, suggerens bona, non ingrens, inest hortans ad bonum, non creans; Hinc ex D. Bernardo potius probatur nostra Conclusio, sic quoque Divus Augustinus in Enchirid. Laurent. cap. 59. ait: Angelus spirituali potentia quasdam visiones, non oculis corporeis, sed spiritualibus, vel mentibus ingerit, sicut scriptum est in Prophetarum libro, & dicit Angelus, qui loquebatur in me, non enim ait, qui loquebatur ad me, sed in me. Contrà 3. dato, quòd etiam

Etiam omnes auctoritates Patrum & Scripturæ intelligendæ sint de Angelis in assumptis corporibus, ex hoc ipso clarè deducitur, quòd ipsi etiam verè & propriè moveantur, quia, si movebantur cum corpore, debebat in ipsis fieri motio aliqua passiva, alia à motione passiva ipsius corporis, quia non est aliquid formaliter ipsius corporis.

IV.

Probatur ad hoc scilicet.

Probatur Conclusio tertio :

Anima separata à corpore veraciter movetur secundum locum, ergò etiam Angelus. Probatur consequenter, tum, quia Angeli, & anima habent eundem modum existendi, ergò etiam eundem modum movendi. Probatur etiam antea, quia animæ plures justorum, de corporibus egressæ deducuntur, vel propriè virtute feruntur ad locum purgantium pœnarum, per soluto reatu, deducuntur ad beatitudinem, & Cœlum Empyreum, sed certum est, quòd maxima sit distantia inter purgatorium, & Empyreum, ergò verè de loco in locum moventur.

Probatur quarto Per rationem

Scoti : Omne receptivum plurium formarum alicujus generis, quod non est infinitum & illimitatum ex se, ita, ut eas possit simul habere, quòdque non est determinatum ad aliquam unam in specie, potest mutari & moveri ab una ad aliam, sed Angelus est receptivus plurium ubi, quæ non potest simul habere, cum non sit immensus, sicuti Deus, nec est determinatus ad unum ubi, ut non possit esse in alio, ergò potest moveri ab uno ad aliud, verè & propriè, quia tunc verè & propriè movetur, quando unum ubi deserit, & alterum accipit, quod antea non habebat. Major patet de superficie, quæ est indifferens ad albedinem, & negritinem, & potest transire ab una ad aliam. Sed in contrarium

V.

Opponitur etiam solvitur auctoritas Aristotelis.

Opponitur Auctoritas Aristotelis ex

3. Phys. ubi dicit, quòd motus sit actus entis in potentia, prout in potentia, id est, motus est perfectio entis, prout est in potentia ad aliam perfectionem, sed neque motus, neque terminus motus est, vel esse potest, perfectio Angeli, ergò. Probatur minor, quia omnis perfectio est aliquo modo nobilior, quàm sit per se possibile, sed motus & terminus non sunt perfectiores, quàm substantia Angeli, ergò. R. negando mi. cum sua probatione, quia omne, quod actu in aliquo non continetur, cujus est capax, & quod acquirere potest, est aliquo modo perfectio ipsius, licet in se non sit tam perfectum, ac est illud, quod perfici dicitur, sic intellectio dicitur perficere hominem, & Angelum, & tamen intellectio est multò imperfectior homine & Angelo. Sed

Instabis :

Intellectio est ens spirituale, motus autem corporalis est, & sic bene intellectio poterit perficere Angelum, non tamen motus. R. negando antea, pro secunda parte, quia quàmvis motus rerum corporearum sit corporalis, spiritualium tamen non est, quia motus sequitur naturam mobilis, unde, si hoc corporale est, erit & motus, & contra si spirituale, motus est quoque spiritualis.

Urgetur : Omne, quod movetur, debet esse partim in termino à quo, & partim in termino ad quem, sed spirituale non potest sic esse, ergò nec motum spirituale habere poterit, probatur ma. quia dum mobile est totaliter in termino à quo, non movetur, sed quiescit, quando verò est totaliter in termino ad quem, jam motum est, ergò mobile debet esse partim, &c. R. dist. ma. debet esse partim in termino à quo, & partim in termino ad quem, ita, quòd partibilitas & successio ab uno termino ad alium oriatur, vel ex divisibilitate medii, vel ex divisibilitate subjecti, concedo ma. ita, quòd oriatur successio tantum ex divisibilitate subjecti, nego ma. & dist. minorem : Sed spirituale non potest sic esse, divisibilitate, quæ oriatur ex subjecto, concedo, quæ oriatur ex medio, nego. Itaque, quando in medio terminus à quo est distans à termino ad quem, Angelus potest partim esse in termino à quo, & partim in termino ad quem, respectu medii, quia potest ad unum magis accedere & ab alio abscedere.

VI.

Dico 2. Angelus habet intrinsecam potentiam, ut passivè moveatur ab alio, & ut activè seipsum moveat. Ita Doctor supra.

VII.

Potest activè movere & passivè moveri.

Probatur prima pars : Quia non repugnat, nec ex parte Angeli, nec ex parte termini, neque ex parte agentis, quia potest unus Angelus altero esse fortior, cui nequeat resistere & transeat, quòd posset, certè Deo non resisteret. Tum, quia cuicunque potentia activæ correspondet potentia passiva, sed Angeli habent potentiam activam ad motum, ergò etiam habent potentiam passivam, ma. patet ex Physica, minor verò, quæ est altera pars conclusionis

Probatur primò : Quia perfectio, quæ conceditur rebus corporeis, non est deneganda spiritualibus, si aliunde eis non implicet, sed res corporeæ habent potentiam activam ad movendum se, ergò.

Probatur secundò : Quia Deus, ut Author naturæ, nullam produxit creaturam imperfectam, quantum ad ea, quæ ipsi ad multa erant, & sunt necessaria, sed motus Angelorum est eis ad plura necessarius, ergò. Probatur : ma. quia idèò omnibus animantibus, & quæ vim appetitivam habent, concessa est potentia loco motiva, ut possint ea querere, quæ naturæ eorum sunt proficua, & fugere, quæ nociva : Probatur minor : Quia Angeli non possent exequi sua ministeria, cum non sint ubique, habentque magnum desiderium exequenti, ergò eis est motus ad multa necessarius. Confirmatur conclusio, quia Angeli habent virtutem movendi alia, ergò etiam habent potentiam activam ad movendos se ipsos.

VIII.

Dices : Potentia quælibet naturalis debet ordinari ad aliquem finem naturalem universi, sed Angeli non habent aliquem finem naturalem, nec propter sui indigentiam, nec propter indigentiam universi, cum hæc sublimitaria, per Cœlorum motum, sufficienter adju-

Aaaaaa 3 ventur,

ventur, ergò. *R.* negando mi. quia Angelo primò competit ex perfectione suæ naturæ: Secundò, ut possit ministerium suum debitè exercere: Tertiò, ut possit rerum species acquirere.

IX.
*Motus An-
geli est ipsa
formalis ac-
quisitio ubi.*

Dico 3. *Motus localis Angeli est ipsa forma-
lis acquisitio ipsius ubi.* Patet ex Physica, &

Probatur adhuc primò: Motus quicunq; est via ad suum terminum, ergò est ipsa formalis acquisitio ipsius ubi, quia terminus motus localis est ubi.

Probatur secundò: Mobile dicitur moveri, & aliter ac aliter se habere, per ordinem ad terminum, sed terminus motus localis est ubi, ergò ipse motus est formalis acquisitio ipsius ubi.

Probatur tertio: Motus localis est formaliter transitus de uno ubi ad aliud, ergò est formaliter acquisitio ipsius ubi, ad quod Angelus movetur, quâ successivè acquirit aliam & aliam existentiam in alia & alia parte spatii.

Probatur quarto: Quia motus localis Angeli genericè convenit cum motu locali corporum, univocè in una ratione generica motus localis, sed motus localis corporum est ipsa formalis delatio & acquisitio loci, ergò etiam Angeli erit talis acquisitio, unde motus Angeli est delatio ipsius substantiæ & personæ Angeli ab uno loco in alium, sicut motus rerum corporearum est delatio corporis ab uno loco ad alium, cum hac differentia, quòd corporum sit ad ubi circumscriptivum, Angeli ad ubi definitivum.

QUÆSTIO VI.

Quomodo Angeli moveantur?

I.
*Motus alius
instantaneus
alius succes-
sivus.*

Penes alias plures motus divisiones celebrior est illa, quâ dividitur in *successivum* & *instantaneum*, primus est, quando mobile transit ab uno loco ad alium successivè transeundo partem & partem spatii interjecti inter terminum à quo, & terminum ad quem. Secundus, quando mobile immediatè ab uno ubi transit ad aliud ubi, absq; eo, quòd in interpositis ubi actualiter sit. Hinc modò in quæstione quæsitur, an Angelus moveatur successivè & continuè tantum, vel etiam, instantaneè: Pro quo ulterius

II.
*Successio mo-
tu proveniat.*

Notandum: Successionem ad motum continuum requisitam provenire ex duplici causa, nempe ex divisibilitate mobilis, & ex divisibilitate spatii, ita, ut utraq; per se sit sufficiens ratio præcisè etiam alterâ, quòd motus fiat successivè, ut cuilibet examinanti patebit. Verum

*Motus du-
pliciter ad-
ducitur sumitur.*

Notandum 2. Motum dupliciter sumi posse, *proprie* & *improprie*. *Proprie* sumitur, prout contradistinguitur à mutatione, quæ fit in instanti, ut aëris illuminatio, generatio, corruptio, in quâ acceptione motus intrinsecè dicitur successionem secundum prius & posterius, *est enim quid successivum, non permanens,*

quod ex definitione temporis constat, quòd est mensura motus secundum prius & posterius. *Improprie* sumitur, prout coincidit motus cum mutatione, & moveri cum mutari, & sic nomine motus comprehenduntur etiam subitaneæ mutationes, ut illuminatio, generatio, corruptio, &c. quando ergò Scotus dicit, quòd Angelus possit moveri in instanti, non accipitur motum proprie, sed improprie, quòd enim mutatur de loco ad locum subito, dicitur moveri, quia acquirit novum ubi. His itaque pronatis

Dico 1. *Angelus potest se movere motu continuo & successivo de uno loco ad alium.* Est com-
munis Scoti & D. Thomæ.

Probatur: Angelus potest successivè, & per partes deserere aliquem locum, & eodem modo acquirere alium sine interruptione, ergò potest moveri de loco ad locum continuè. Patet consequentè, ant probatur, quia, cum Angelus est in loco minori eo, qui sibi est adæquatus, potest paulatim & successivè, ita ut remaneat in priori, acquirere majorem locum intra latitudinem adæquati; ergò potest successivè, & per partes deserere totum locum, in quo est, transferendo se eodem modo ad alium locum totalem. Probatur hæc consequentia, quia nulla est ratio, cur non possit Angelus acquirere sic locum totalem, sicut potest partalem: ant. etiam probatur, quia Angelus libere se applicat ad majorem & minorem intra latitudinem adæquati, cum alias hujusmodi libera applicatio intelligi non possit.

Probatur secundò: Potest Angelus esse in loco extenso & divisibili, ergò potest etiam acquirere locum extensum divisibiliter & successivè, quia non minus unum, quam aliterum repugnat indivisibilitati Angelicæ.

Probatur tertio: Potest Angelus transire ab uno ubi ad aliud, transeundo omnia media ubi, ergò potest moveri continuè, quia suppono, tunc cum nullam habiturum quietem in ubi medijs. Probatur aut. quia corpus potest omnia illa media transire, ergò & Angelus, probatur consequentè, quia non est potior ratio; tum, quia ad motum continuum & successivum non requiritur divisibilitas mobilis, sed sufficit se solâ divisibilitas spatii, ergò. Confirmatur universaliter, ex anima rationis, quæ sic successivè moveri potest.

Dices: Nihil, quod se habet in toto spatio indivisibiliter, movetur motu continuo, sed Angelus se habet in toto spatio indivisibiliter, ergò non potest moveri motu continuo, probatur ma. quod movetur motu continuo, semper transit aliam & aliam partem spatii, secundum quas est vera successio motus continuus, sed hoc fieri nequit, nisi mobile respectu spatii habeat se divisibiliter. *R.* dist. ma. nihil, quod se habet in toto spatio indivisibiliter, id est, quod in toto spatio est indivisibile, movetur motu continuo, transeundo spatium divisibile divisibiliter, nego ma. nihil, quod est indivisibile indivisibiliter in quolibet spatio indivisibili existendo, movetur motu continuo, concedo ma. & dist. etiam min. Angelus habet se indivi-